INSULA CÂINILOR

ELIZABETH BEAR & SARAH MONETTE

Traducere din limba engleză
LAURA BOCANCIOS

ELIZABETH BEAR s-a născut la Hartford, Connecticut, și locuiește acum în Deșertul Mojave, lângă Las Vegas. A câștigat Premiul John W. Campbell pentru cel mai bun nou scriitor, în anul 2005. Povestirile ei au apărut în *SCI FICTION, Interzone, The Third Alternative, On Spec* și altele. Povestirea „Tideline" a primit Premiul Hugo în 2008, iar nuvela „Shoggoths in Bloom" a primit Premiul Hugo în 2009. Este autoarea a trei romane SF de mare succes, *Hammered, Scardown* și *Worldwired*, după care au urmat nu mai puțin de treisprezece romane și culegerea de proze scurte *The Chains That You Refuse*. Cele mai recente cărți ale ei sunt *The White City* și *The Sea Thy Mistress.*

SARAH MONETTE s-a născut și a crescut în Oak Ridge, Tennessee, unul dintre orașele secrete ale Proiectului Manhattan. Terminându-și doctoratul în teatrul Renașterii engleze, acum locuiește și scrie într-o casă veche de nouăzeci și nouă de ani din Upper Midwest. Primul ei roman, *Melusine*, a fost publicat în 2005. Cel mai recent roman al său este *Corambis*, alături de culegerea de texte scurte *The Bone Key*. Proza ei scurtă a apărut în multe publicații, printre care *Strange Horizons, Aeon, Alchemy* și *Lady Churchill's Rosebud Wristlet*. A primit patru mențiuni de onoare de la *The Year's Best Fantasy and Horror*. Site-ul lui Sarah Monette este www.sarahmonette.com.

În povestioara şugubeaţă care urmează, autoarele demonstrează că, deşi forţele cenzurii şi ale represiunii sunt prezente pretutindeni şi în orice vremuri, există şi aceia care nu vor precupeţi niciun efort pentru ca operele de artă să nu piară de pe pământ...

Lumina avea să ardă destul.

Sir Edmund Tylney, chinuit de durere şi duhnind din pricina dinţilor stricaţi, stătea în faţa bufetului şi îşi sfărma un cub de zahăr în vinul alb şi sec, făcând ca un prundiş galben-nisipiu să se aşeze pe fundul cupei. Agită băutura, s-o îndulcească, apoi o luă cu el la masa de citit, unde îl aştepta un vraf de coli in-cvarto, tăiate de-a lungul îndoiturilor cu un cuţit de buzunar.

Aşeză paharul pe masă, în lumina soarelui, şi îşi trase taburetul, târşâind pe covoraşele de trestie picioarele scurte pentru a-l potrivi şi se aşeză. Întinse mâna stângă după vin, mâna dreaptă după manuscris, trăgându-le pe amândouă lângă el, peste tăblia prinsă în cuie a mesei. După care frunzări cu unghia foile din cea mai ieftină hârtie dictando de la Speilman.

Aplecându-se în lumină, tresărind când vinul îndulcit îi străfulgera dinţii la fiecare sorbitură, citi.

Întoarse ultima filă, parţial acoperită cu un scris cursiv, dând pe gât ultima înghiţitură vinovată din cupă. Tylney îşi scoase propriul cuţit de buzunar, tăie un vârf nou la un condei şi – pe un sfert curat de coală – începu să scrie documentul de rigoare. Acest Jonson era lipsit de experienţă, fără doar şi poate. Dar Tom Nashe ar fi trebuit să ştie mai multe.

Tylney înghiţi cu nesaţ încă o cupă de vin, înainte să-şi pună sigiliul pe respingere, bând numaidecât, înainte ca dinţii să înceapă să-l doară. Se ştia, fără vanitate, drept un om isteţ –

inteligent, citit. Trebuia să fie, ca să-și facă treaba ca maestru de ceremonii și cenzor al reginei, căci dramaturgii erau de asemenea isteți și își camuflau satirele sub straturi de vorbe de duh și vicleșug. Cu cât mai buni dramaturgii, cu atât mai bună piesa și cu atât mai atent trebuia să fie Tylney.

Insula câinilor era o piesă bună. Vioaie, spirituală. Foarte iscusită, așa cum era de așteptat de la Tom Nashe și nou-venitul Jonson. Iar ochiul pătrunzător și îndelung exersat al lui Tylney vedea satira la fiecare pagină, zeflemisindu-i – printre o mulțime de alte ținte mai puțin însemnate – pe Elizabeth, consiliul ei privat și pe Lordul Șambelan.

Nu putea fi jucată.

SAMSON CEL-DEVOTAT-CAUZEI
De ce se numește Insula câinilor?

WITWORTH
Fiindcă aici sunt oameni asemeni câinilor sălbatici. De sunt mulți la număr, sfârtecă un leu, dar dacă leul se repede la unul ce-i singur, câinele se smerește și se întoarce cu burta-n sus.
Iară de leul doar i-o cere, își sfâșie fârtații.

SAMSON CEL-DEVOTAT-CAUZEI
Dar nu e drept așa? Căci, negreșit, un câine trebuie să cinstească un leu.

WITWORTH
Dar pe insula aceasta, până și leul e un câine.[1]

---

[1] Toate citatele sunt din ediția Seria Poeți Emeriți a *Insulei câinilor*, publicată de Anthony Baldassare (University of Nevada Press, Las Vegas, 2006).

Nu putea fi jucată, dar a fost. Câteva zile mai târziu, în ciuda respingerii, Jonson și Oamenii Contelui de Pembroke puseră în scenă *Insula câinilor*, la Teatrul Swan. În aceeași zi, Jonson și actorii principali erau în lanțuri, la Marshalsea, interogați cu gingășie de propriul torționar al reginei, Topcliffe însuși. Celălalt autor, Thomas Nashe, fugi din oraș, spre a scăpa de arest. Iar The Theatre, The Curtain și The Swan, cele mai de seamă teatre ale Londrei, lâncezeau, cu spectacolele interzise.

Insula câinilor lâncezea și ea, așezată morman în colțul biroului lui Tylney, apăsată de cuțitașul lui (între ascuțiri). Zăcea cu fața în jos, cu paginile împodobite de scrisul mai multor condeie. Cerneala neagră, mată, din gogoși de ristic, nu începuse încă să se decoloreze, și nici căldura verii să se domolească atunci când Tylney, în mod previzibil, fu onorat de vizita Maestrului Jonson.

Încheieturile groase ale dramaturgului erau și acum înroșite de mușcături de purici și julituri de cătușe, în contrapunct cu broderia unor cicatrice mai vechi care-i brăzdau mâinile masive. Un păr neadecvat de scurt i se cârlionța deasupra feței pocite, ciupite de vărsat. Trecea de un metru optzeci acest Ben Jonson. Fusese soldat în Țările de Jos.

Se aplecă să pătrundă prin cadrul ușii, dar înăuntru se îndreptă, pășind lateral după ce închise ușa, astfel că în spate avea peretele.

– Ați ars hârtiile lui Tom.

– A părăsit Londra. Trebuie să ne asigurăm cu privire la piesă, la toate copiile ei.

– Toate? În ciuda grosolanei lui bravade, tinerețea lui Jonson se trădă în naturalețea cu care își dezvălui surprinderea. E doar o piesă de teatru.

– Maestre Jonson, spuse Tylney, înălțând mâinile în fața lui, o ia în derâdere pe regină. Mai mult de-atât, i-ar putea încuraja pe alții s-o ia în derâdere pe regină. Asta e sedițiune.

Venindu-şi în fire, Jonson pufni. Începu să se plimbe, cu paşi mici şi iuţi, se întoarse şi o luă de la capăt.

– Iar spionii Parrot şi Poley, care au fost întemniţaţi împreună cu mine? Gândeaţi că am a le spune ceva?

– Nu erau spionii mei, răspunse Tylney. Probabil ai lui Topcliffe. Poate să fi crezut că ai de împărtăşit ceva de interes pentru el. Vreo simpatie papistaşă, Maestre Jonson? Legături scoţiene?

Jonson se opri în cel mai îndepărtat punct al traseului său şi aţinti cu privirea pereţii căptuşiţi cu panouri de lemn. Balta hoinară de soare îi încălzea acum cizmele. Întinse o mână, aşeză patru vârfuri boante de degete şi un deget mare pe perete – podindu-şi palma – şi îşi lăsă capul în jos, astfel că braţul îi ascundea cea mai mare parte a feţei. Cealaltă mână, observă Tylney, şterse în treacăt suprafaţa bufetului, lăsând în urmă ceva pe jumătate ascuns lângă călimară.

– E de prisos să stărui pentru înapoierea manuscrisului, presupun.

– Distrus, zise Tylney, fără să-şi lase ochii să cadă asupra paginilor de pe birou. Şi, de parcă asta ar fi fost toată stăpânirea pe care şi-o putea pretinde, întrebarea îi ţâşni de pe buze: De ce s-o faci, Maestre Jonson? De ce s-o scrii?

Jonson ridică dintr-un umăr masiv.

– Fiindcă e o piesă bună.

Zadarnic să ceri raţiune de la un poet! E ca şi cum ai conversa cu o pisică. Tylney ridică clopoţelul, aflat pe birou, în colţul opus manuscrisului care trebuia să fie deja distrus, şi sună, o chemare pentru secretarul său.

– Du-te acasă, Maestre Jonson.

– Încă n-aţi isprăvit cu mine, Sir Edmund, răspunse Jonson, când uşa se dădu în lături – nu era o ameninţare, doar un adevăr.

Nu era secretarul obişnuit, ci un ins înalt, subţirel, cu părul negru şi ondulat, cu răsuflarea înmiresmată şi dinţi albi, frumoşi.

– Nu, zise Tylney. Așteptă țăcănitul clanței, înainte de a adăuga: Nu-mi închipui c-am isprăvit.

ANGELL
Tuns-ai oile, Groat?

GROAT
Tuns, dar lâna lor e doar argint.

Îi înmânează lui Angell o pungă.

ANGELL
Atunci trebuie să fii Iason și să găsești lâna de aur; sau poate trebuie
doar tunsă mai aproape de piele.

GROAT
Nu le-o fi frig oilor, fără de lână?

ANGELL
Poate să le crească alta. Și, credinciosule Groat, ce protimisești tu, să le fie frig oilor tale sau să se înfierbânte stăpânul tău?

GROAT
Dacă-i după mine, oile n-au decât să dârdâie.

Tylney așteptă până când pașii lui Jonson se stinseră, apoi mai așteptă încă puțin. Când se convinse că nici secretarul, nici scriitorul nu se întorc, ocoli masa în vârful picioarelor și ridică punga zornăitoare pe care o lăsase Jonson. O săltă în mână, un gest profesionist, și se încruntă. Grea.

O puse la loc, acolo unde o așezase Jonson, și se duse să taie zahăr de pe căpățână și să-și mai pregătească o cupă de vin tare, ca să-l bea în timp ce recitea piesa de teatru. De data aceasta, citi mai repede, stând în picioare unde lumina era mai bună, așezând cupa pe bufet, lângă călimară și mita lui Jonson. Întoarse fiecare pagină, până la ultima, iar când isprăvi, era isprăvit și vinul.

Cântări manuscrisul în mână și îl privi încruntat, sugându-și dinții măcinați de durere.

Era august. În cămin nu ardea focul.

Azvârli manuscrisul pe bufet, așeză mituiala deasupra, încuie ușa în urma lui și se duse să-i spună secretarului – vărul obișnuitului flăcău, spunea el, care era la pat, cu frisoane – că poate să plece.

WITWORTH

Aceea e Moll Douăparale. I se spune Regina Câinilor.

SAMSON CEL-DEVOTAT-CAUZEI

Din ce pricină?

WITWORTH

Fiindcă, dacă un om cuvântă despre ea ceva ce nu ar tre-
bui, își asmute dulăii
să-l facă să nu mai sufle o vorbă.

Sir Edmund Tylney zăcea treaz în noapte. Îl chinuiau dinții și, dacă ar fi avut un strop de judecată, și i-ar fi scos în iarna aceea. Nici strop de minte, gândi el. Nici cât o pisică. Sau un poet. Și zăcea în pat și nu putea dormi, bântuit de imaginea hârtiilor de pe bufet, sub povara pungii lui Jonson. Ar fi trebuit să le ardă în după-amiaza aceea.

Avea să meargă să le ardă acum. Poate să le mai citească o dată, doar să se încredințeze că nu avea cum să salveze această

piesă. Uneori făcea sugestii, corecturi, găsea soluții – prin tăieturi și adăugiri – ca o piesă de teatru să poată fi jucată fără niciun pericol. Uneori autorii consimțeau și piesa era salvată.

Deși Jonson era un nou-venit, Tylney știa deja că nu era receptiv la adaptări. Dar era o piesă bună. Poate că exista o șansă.

Tylney se sculă și păși în noapte, în papuci și cămașă, pomenindu-se, cu lumânarea în mână, înapoi la ușa biroului său. O descuie – zăvorul mișcându-se silențios în încuietoarea bine unsă – și o împinse în fața lui, fără să se ostenească să ridice lumânarea sau măcar să ridice privirea de la scosul cheii din broască.

Știa unde trebuia să fie fiecare lucru.

Raza strălucitoare care îl orbi veni ca un fulger, ca scânteia prafului de pușcă în scobitura flintei, și Tylney țipă și ridică o mână, să-și ferească ochii, amintindu-și, chiar și în panica lui, să nu încline lumânarea. Cineva înjură într-o limbă străină; o mână grea se închise pe încheietura lui Tylney și îl trase în birou, trântind ușa cu umărul, înainte ca el să apuce să țipe din nou.

Cel care îl ținea era puternic. Era un om voinic și tânăr, cu mâini fine, fără bătături.

– Jonson, gâfâi el, încă pe jumătate orbit de fulgerul tăcut, cu pete rozalii dansându-i în fața ochilor. Vei fi spânzurat pentru asta!

– Sir Edmund, se auzi un glas blând, peste zăngănitul de metal. Îmi pare rău.

Prea blând să fie Jonson, după cum acele mâini, așa mari cum erau, erau prea fine pentru un soldat. Nu Jonson. Înlocuitorul secretarului. Tylney își scutură capul dintr-o parte în alta, încercând să alunge punctele din fața ochilor. Clipi, și aproape că putea să vadă, în lumina difuză pe care o răspândea lumânarea în biroul său. Dacă se uita cu coada ochiului, reușea să distingă obiectele din încăpere și ce fusese mutat. *Insula*

câinilor fusese luată de pe bufet, draperiile apropiate peste ferestre și fixate în partea de jos cu punga lui Jonson. Cam un sfert dintre pagini erau întoarse.

– Am să țip și am să scol toată casa, zise Tylney.

– Ai sculat-o deja, răspunse secretarul. Eliberă încheietura lui Tylney, de îndată ce acesta se sprijini de marginea mesei, și se întoarse la manuscris.

– Există o singură ieșire din această cameră.

Iar Tylney era cu spatele la ea. Auzea forfotă, un glas strigă, căutând sursa acelui țipăt.

– Sir Edmund, ferește-ți ochii. Secretarul ridică ceva în dreptul unui ochi, o bucată plată de metal, nu mai mare decât un medalion și chiar semănând cu un medalion, cu o gaură rotundă în mijloc.

Tylney nu-i dădu ascultare, ci păși înainte și-l apucă pe secretar de braț.

– Ce faci?

Bărbatul se opri, în mod vădit pe punctul de a-l îmbrânci pe Tylney la podea, și îl fixă cu privirea:

– Fir-ar a naibii! făcu el. Bine, uite, încerc să salvez piesa asta de teatru.

– De foc?

– De uitare, răspunse el. Lăsă brațul jos și întoarse medalionul, ca Tylney să-i poată vedea spatele. Degetul lui arătător trecu peste câteva mici ridicături marcate cu simboluri roșii, și Tylney rămase cu răsuflarea tăiată. Ca printr-o cameră obscură, imaginea unei pagini din *Insula câinilor* se perinda pe o bucățică de sticlă încastrată pe dosul plăcuței, vie și strălucitoare ca în lumina zilei. Nu era pagina la care piesa era deschisă. Mă numesc Baldassare, zise secretarul – vrăjitorul. Sunt aici să ocrotesc această piesă. Era pierdută.

– Demonii chemați de Jonson, șopti Tylney, tocmai când cineva bătu la ușă.

Ușa se zgâlțâi, dar nu se deschise. Probabil că Baldassare își însușise cheile când îl târâse pe Tylney înăuntru și încuiase în timp ce acesta era încă orbit. Dar lumina lumânării se vedea, cu siguranță, pe sub ușă. Servitorii trebuiau să știe că Tylney era aici.

Era biroul lui personal și, din cele două chei, el avea una. Cineva va trebui să trezească administratorul pentru cealaltă.

Putea să țipe. Dar Baldassare l-ar putea omorî înainte ca oamenii casei să spargă ușa. Iar vrăjitorul îl ațintea cu privirea, cu o sprânceană ridicată, de parcă aștepta să vadă ce va face.

Tylney nu scoase niciun sunet și ușa se zgâlțâi încă o dată, înainte ca pașii să se retragă.

– Un simplu istoric, răspunse Baldassare, după o tăcere de un minut sau două.

– *Istoric?* Dar piesa nu are nici trei luni!

Baldassare clătină din cap.

– De unde vin eu, e mult mai veche. Și e... Șovăi, părând să caute cuvântul potrivit: E *moartă*. Nimeni n-a citit-o vreodată, nici n-a văzut-o jucată. Majoritatea oamenilor nici măcar nu știu că a existat cândva. Atinse hârtiile cu vârfurile degetelor, mângâindu-le. Lasă-mă s-o iau. Lasă-mă să-i dau viață.

– E sedițiune. Tylney apucă marginea manuscrisului, un gest extrem de îndrăzneț, și îl trase de sub mâna lui Baldassare.

– E strălucită, zise Baldassare și Tylney nu putea să-l contrazică, dar strânse hârtiile la piept.

Vrăjitorul fusese ciudat de blând cu el, ca un tânăr cu un bărbat mai în vârstă. Poate că putea miza pe asta. Poate. Era de datoria lui s-o apere pe regină.

Baldassare continuă:

– Nimeni nu va ști, nimeni nu o va citi, până când tu și Elizabeth și Jonson și Nashe veți fi de mult în mormânt. Nu va face niciun rău. Îți jur.

– Cuvântul unui vrăjitor, zise Tylney.

Făcu un pas înapoi și se împinse în ușă. Cheile nu erau în broască. Trebuiau să fie în mâna lui Baldassare.

– Vrei să se piardă pe vecie? Sincer? Baldassare întinse mâna și Tylney se dădu la o parte. În colț, ultimul loc unde se putea retrage.

– Sir Edmund! strigă cineva de pe coridor.

De dincolo de ușă, Tylney auzi zornăitul cheilor, zgomotul lor în broască.

– Vei fi spânzurat, îi spuse el lui Baldassare.

– Poate, răspunse vrăjitorul, fluturând un zâmbet ce-i dezveli dinții albi, perfecți. Dar nu astăzi.

O ultimă privire lungă, plină de regret, spre hârtiile mototolite la pieptul lui Tylney și, aruncând cheile pe podea, atinse ceva de la încheietura mâinii cu care ținea bucata de metal și dispăru într-o pâlpâire de aer, în timp ce Tylney se uita cu gura căscată după el.

Ușa se dădu în lături, încadrând, pe fundalul întunecat, silueta lui John, administratorul.

Tylney tresări.

– Sir Edmund? Bărbatul se apropie, cu o lumânare într-o mână și cheile în cealaltă. Sunteți bine?

– Destul de bine, răspunse Tylney, străduindu-se să nu-și lungească gâtul după bărbatul dispărut. Putea *susține* că în camera lui de lucru a apărut un demon, fără să greșească prea mult. Putea susține asta, dar cine l-ar crede? Înghiți în sec și slăbi din strânsoare manuscrisul pe care îl ținea la piept. Am scăpat cheile.

Administratorul îl privi neîncrezător.

– Ați strigat, milord.

– M-am împiedicat, atâta tot, răspunse Tylney. M-am temut pentru lumânare. Dar totul e bine. Așeză manuscrisul pe masă și netezi paginile, iar administratorul se ghemui, să caute cheile căzute. Îți mulțumesc pentru grijă.

Cheile erau reci și grele și zornăiră, lovindu-se una de alta, când administratorul i le întinse. Tylney le așeză pe masă, lângă lumânare și lângă manuscris. Ridică punga cu bani de pe pervazul ferestrei, trase draperiile în lături și așeză banii înapoi peste manuscris, înainte de a deschide larg obloanele, fără să-i pese de aerul nopții. Era o noapte neclintită de vară, cu duhoarea Londrei ridicându-se din canale, însă te puteai pomeni oricând cu un curent de aer și Tylney nu avea poftă să alerge după hârtii prin colțuri.

Lumânarea abia pâlpâia.

– Sir Edmund?

– Asta e tot, John. Mulțumesc.

Administratorul se retrase în tăcere, luându-și cu el lumânarea și cheile. Lăsă ușa căscându-se în întuneric. Tylney zăbovi lângă masă preț de o clipă, privind spațiul pustiu.

El și John aveau singurele chei. Baldassare venise și plecase ca un diavol ieșit din Iad. Fără duhoarea de pucioasă, totuși. Poate mai degrabă ca un înger. Sau ca o amintire, care putea să treacă prin orice cameră din casa lui Tylney, prin orice teatru din Londra, fără să lase nicio urmă.

Tylney se lăsă jos, cu genunchii pocnind, și puse un vreasc în șemineu. Se ridică și se uită la manuscris, cu un sfert dintre pagini întoarse acolo unde se afla, pe masa de scris, și cu celelalte trei sferturi mototolite și netezite grosolan. Întoarse încă o pagină, citi un rând scris de mâna lui Jonson și altul de mâna lui Nashe. Buzele i se întinseră peste dinții dureroși și Tylney chicoti în barbă.

Așeză paginile la loc. Nici câtă minte are o pisică. Era târziu ca să facă focul. Putea să ardă manuscrisul de dimineață. Înainte de a înapoia mita lui Jonson. Avea să încuie ușa în urma lui, ca nimeni să nu intre sau să iasă. Existau doar două rânduri de chei.

Sir Edmund Tylney stinse lumânarea și urcă anevoie scările, prin obișnuita beznă.

Dimineață, avea să se ocupe de arderea manuscrisului.